

Plan för räddningsinsats

Allmänna delen

avseende

AGA Gas AB Avesta

Enligt
Lagen(1999:381)om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga
Kemikalieolyckor

Upprättad 20170731 enligt MSBFS 2015:8 efter det att företaget upprättat en reviderad säkerhetsrapport.

Lars Westerfors
Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Kommunens plan för räddningsinsats på AGA Gas AB Avesta

Allmänt

Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor är uppdelad i två olika kravnivåer. Den lägre kravnivån innebär att företaget är skyldigt att göra en anmälan kompletterad med en beskrivning hur verksamheten kan förebygga riskerna för en allvarlig kemikalieolycka till länsstyrelsen. Dessutom är verksamhetsutövaren skyldig att skapa ett handlingsprogram för att på motsvarande sätt förebygga allvarliga kemikalieolyckor.

Företagen som hamnar på den högre kravnivån skall dessutom redovisa en säkerhetsrapport som skall förnyas vart femte år eller vid större förändringar. Säkerhetsrapporten beskriver verksamheten, verksamhetens riskprofil, farliga ämnen, handlingsplan samt en intern nödlägesberedskap vid en allvarlig gasolycka. Dessutom är kommunen skyldig att ge närboende till anläggningen information. Detta sker på företagets bekostnad.

AGA Gas AB hamnar på den högre kravnivån på grund av produktionen av flytande oxygen (syrgas), nitrogen (kvävgas) och argon. AGA Gas AB finns även upptaget som farlig verksamhet enligt 2 kap § 4 i lagen om skydd mot olyckor.

Den kommunala räddningstjänsten i Fagersta, Norberg, Avesta och Hedemora kommuner utövas av Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, nedan kallat SDR. SDR består av en heltidsstation och fem deltidstationer med sammanlagt 144 anställda. Av dessa är alltid minst 27 i jour eller beredskap. Närmaste räddningsstyrka finns i Avesta tätort och består av en heltidsanställd dygnet runt styrka bestående av två befäl och tre brandmän samt en BIB (Brandingenjör i beredskap). För att larma ut räddningstjänsten ringer man 112, då kommer man till SOS alarm som larmar ut styrkorna.

Beskrivning av AGA Gas AB Avesta

Företaget som ligger i Avesta producerar gaser för industriellt bruk. AGA Gas är den ledande leverantören av gas på den svenska marknaden. Sedan 2000 ingår AGA i tyska The Linde Group vilket ytterligare stärkt möjligheterna att bibehålla en stark marknadsposition.

Råvaran är vanlig luft som via kompressorer sugas in i fabriken, där den renas, utsätts för tryck, kylning och via destillation delas upp i olika fraktioner.

De gaser som tillverkas är oxygen, argon samt nitrogen både flytande och i gas form. Gaserna används bl.a. till svetsning och på sjukhus.

Inom anläggningen finns även ett kemikalierum med en mindre mängd vådliga kemikalier.

Det finns alltid specialutbildad personal på plats för att övervaka verksamheten. Från fabriken i Avesta fjärrstyrs även ett flertal syrgasfabriker. Inom anläggningen styrs även transportererna av de flytande produkter som levereras till kunderna.

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Hantering och lagring

De tre gaser som tillverkas förvaras i cisterner på området.

Leveranser sker i större tankbilar (i flytande form) ut till kunder, samt i luftledningar (i gasform) till Outokumpu AB Avesta.

Exempel på mycket stor olycka "worst case".

Inom fabriksområdet finns ett antal cisterner för tillverkade produkter.

Bl.a. en cistern rymmande 3.000 m³ flytande oxygen (syre).

Vid ett haveri på ett rör från en sådan cistern kommer flytande oxygen att bilda en stor pöl på marken.

Denna pöl kommer p.g.a. det flytande oxygenets låga temperatur att börja koka och ett "moln" av oxygen kommer att sprida sig i vindriktningen.

Vid ett sådant haveri finns stor risk för de personer som vistas och arbetar inom anläggningen. Risken för allmänheten är mycket begränsad då "farliga" koncentrationer som bl.a. ger risk för spontan antändning ej bedöms att uppnås utanför det inhägnade området.

Ett sådant haveri är dock osannolikt, men om det inträffar så kommer det att betraktas som en mycket svår olycka och ledningsorganisationen inom räddningstjänsten kommer att "gå upp" i beredskapsnivå 3 röd.

Räddningsinsats

Den kommunala räddningstjänsten i Avesta utövas av SDR. Insatsplaner för AGA Gas AB finns framtagna.

Det övergripande ledningsansvaret i inledningsskedet av en allvarlig gasolycka åvilar SDRs brandingenjör i beredskap. Vid insatser, där brandingenjören behövs som räddningsledare på skadeplatsen, kan räddningschef i beredskap larmas för att ta över den normativa och strategiska ledningen. SDR har tillgång till räddningschef i beredskap genom USAM, ett samarbete i Västmanlands län.

Brandingenjör eller räddningschef i beredskap tar vid stora händelser beslut om vilken ledningsberedskapsnivå som gäller. Vid en stor händelse kommer SDR att gå upp i nivå 3 röd stabsberedskap vilket bl.a. innebär att en fältstab och en bakre stab byggs upp.

Denna personal har inte någon beredskap utan rings in från både egen och extern organisation. Dessa stabers uppgift är att stötta räddningschefen i den normativa och strategiska ledningen samt räddningsledaren på skadeplatsen under den operativa insatsen.

Avtal finns med angränsande kommunala räddningstjänstorganisationer om samverkan genom att material och personal kan larmas från dessa under förutsättning att de inte har pågående insatser.

Den operativa ledningen på skadeplatsen sköts av räddningsledaren vilken har övergripande ansvar för insatsen. Räddningsledaren samgrupperar sig på en lämplig ledningsplats i anslutning till skadeplatsen med polisinsatschef, landstingets sjukvårdsledare och personal från AGA Gas AB.

Samordningen av de olika räddningsstyrkornas arbete på skadeplatsen leds av skadeplatschefen.

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Vid en gasolycka i Avesta dras larm på stationerna i Avesta, Hedemora och Norberg. Yttre avspärning och utrymning kommer att skötas av polis och övrig räddningstjänstpersonal. Vid en stor kemikalieolycka kommer förstärkningsresurser att begäras från räddningstjänsten Dala Mitt, Mälardalens Brand och Räddningsförbund samt den statliga kemresurs som finns stationerad i Köping.

Aktuella kemikaliers egenskaper

Oxygen (syrgas)

Kännetecknande vid utsläpp av flytande syrgas är ett gasmoln som sprids efter marken och förångas snabbt under kraftig dimbildning. Syrgas är färglös, luktfri och smaklös och ger ringa besvär vid normalexponering. Som kall gas eller i vätskeform kan den ge svåra frysskador på hud och ögon. Syrgas är en oxiderande gas som underlättar antändning och påskyndar brand i brännbart material. Brandförloppet kan där bli explosionsartat. Syrgas är i sig inte farligt för miljön.

Nitrogen (kvävgas)

Kännetecknande vid utsläpp av kvävgas är andningssvårigheter. Kvävgas är en färg- och luktlös gas som vid stora utsläpp inomhus kan vara kvävande eftersom den tränger undan luftens syre. Vid utsläpp måste utsatta personer snabbt ut i friska luften och lokalen vädras. Gasen brinner inte men lagras under högt tryck. En gasflaska som utsätts för brand kan explodera på grund av tryckstegring. Kvävgas är inte farligt för miljön.

Argon

Kännetecknande vid utsläpp av argon är andningssvårigheter. Argon är en färg- och luktlös gas som vid stora utsläpp inomhus kan vara kvävande eftersom den tränger undan luftens syre. Vid utsläpp måste utsatta personer snabbt ut i friska luften och lokalen vädras. Gasen brinner inte men lagras under högt tryck. En gasflaska som utsätts för brand kan explodera på grund av tryckstegring. Argon är inte farligt för miljön.

Information till allmänheten

Allmänheten i kommunens tätort samt närliggande företag och verksamheter kan varnas via ett varnings- och informationssystem, "Viktigt Meddelande till Allmänheten" (VMA). Viktigt meddelande kan aktiveras av SOS Alarm eller via brandstation i Avesta vid fara för liv och hälsa.

Om ett VMA aktiveras ska man:

1. Gå inomhus.
2. Stäng alla fönster och om möjligt även ventilation.
3. Lyssna på radion (radio Dalarna).
4. Avvakta mer information.

Kommunen ansvarar för att allmänheten som kan komma att beröras av en olycka på objektet får information om riskerna och hur man ska agera vid olycka. Information sker på företagets bekostnad och skall ges minst vart femte år.

Informationsmaterialet finns på Avesta kommuns hemsida under fliken stöd och omsorg.

Postadress	Telefon	Fax	E-post
Axel Johnssons väg 70 774 34 AVESTA	0226-64 58 00	0226-64 58 31	SDR@avesta.se

Underrättelse till annan stat

Om effekterna av en olyckshändelse på AGA Gas AB Avesta skulle kräva åtgärder till skydd för befolkningen eller miljön i ett annat land än Sverige ska räddningstjänsten omedelbart meddela berörd myndighet i det landet. Detta är dock inte relevant för någon tänkbar olyckshändelse på företaget.

Övningar

För att säkerställa planens funktion och ändamålsenlighet skall den övas minst vart tredje år.

Upprättande och uppdatering av planen

Den kommunala planen för räddningsinsats är upprättad i samråd med AGA Gas AB och skall presenteras för allmänheten genom utställning. Allmänheten ges därigenom möjlighet att lämna synpunkter på planen innan den fastslås i direktionen för Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund.

Planen för räddningsinsats skall förnyas vart tredje år eller när det annars till följd av ändrade förhållanden finns anledning därtill.

Planen för räddningsinsats gäller från och med 2017-11-01